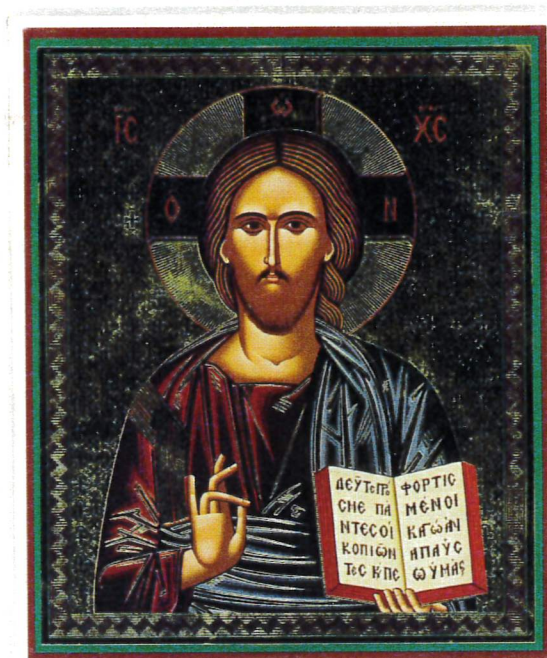
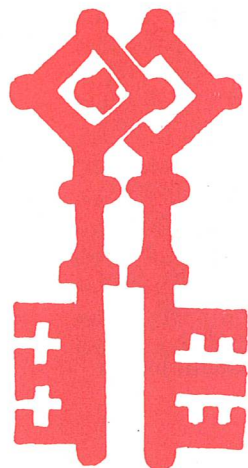
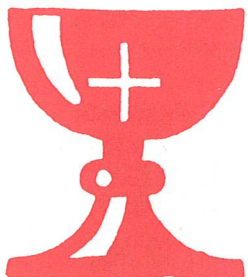
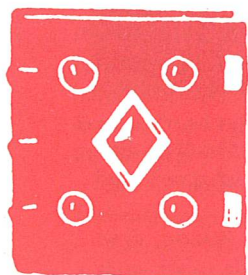

RE-FORMATIO

Meddelelser om Kirkelig Fornyelse i Danmark

ISSN 0903-6113

Kristus Pantokrater, Alherskeren.

Motivet findes ofte i kirkens kuppel eller i ikonostasen til højre for de kongelige porte. Kristi fingertegn viser enheden af det guddommelige og det menneskelige (på én gang sand Gud og sandt menneske). Det er også velsignelsestegnet.

Kristus velsigner med højre hånd, og i venstre hånd holder han sit evangelium - logos.

Juni 2005/2

Redaktionelt

Der er andre biskopper end folkekirkens

Tema: Den apostolske overlevering

Da vi for tiden kan regnes for "bispeløse", skønt vi stadig sorterer under folkekirkebiskopperne, er det så heldigt, at der findes andre biskopper end folkekirkens, som vi kan lytte til.

Derfor inviterede vi den romersk-katolske **biskop, Czeslaw Kozon**, til at tale ved vort landskonvent i Kristi Himmelfartsdagene. Han havde meget godt at sige, som vi glædede os over. Han ikke blot talte til os torsdag aften, men han kom minsandten også fredag aften og hørte, hvad tidehvervspræsten, den tidligere sognepræst ved Esajaskirken, Niels Bo Carøe, havde at byde os. Med 2 dages varsel sprang Carøe ind for Jesper Langballe, som havde fået lovligt forfald, og gav os et godt gammeldags tidehvervsforedrag om retfærdiggørelse, lov og evangelium, verdsligt og åndeligt regimente. Hvis ikke biskop Kozon selv skulle fejre sit 10 års bispejubilæum med en pontificalmesse ville han sikkert også være kommet om lørdagen til Jørgen Sejergaards meget fine og positive foredrag om højkirkeligheden i pietistisk lys. Som en deltager sagde om Kozon: Det var, som følte han hyrdeansvar for os.

For nogle dage siden fik jeg brev fra Ole Frederik Stjernfeldt alias munken Fotius i Parakletens kloster i Attika. Her vedlagde han et brev fra sin nabobiskop, **biskop Nicolaus**, der er konstitueret biskop for dem, mens en værre sag i (måske også imod) kirken bliver retsligt undersøgt. Han nyder deres fulde tillid.

I sit hyrdebrev fortæller Nicolaus imidlertid, at Kirkernes Verdensråd skal afholde en økumenisk konference i hans bispedømme. Selv om hans kirkeledelse har godkendt det, og han derfor bøjer sig for afgørelsen, føler han sig dog forpligtet til at advare mod visse farer forbundet dermed. For, som han skriver, "desværre er verdenskirkerådet en synkretistisk (religionsblandende) organisation. Det er en religiøs organisation, der kæmper for de kristnes enhed, men med et jordisk og verdsligt syn. Den ene, hellige, katolske og apostolske kirke beder ikke "sammen med", men beder om alles enhed i Gud."

Nicolaus advarer mod ordination af kvinder og homoseksuelle. "Bevægelser som disse er ikke af en sekundær betydning, men antaster på afgørende vis præstedømmets højhellige mysterium". Han skriver også, at mission ikke som i protestantismen er proselytmageri og propaganda for at overtale andre, men vidnesbyrd og bekendelse, og han advarer mod fristelsen til at relativere alt, til at ofre vor bekendelses klarhed på den verdsligt forståede bekendelses alter.

Samme advarsel mod "relativismens tyranni" fremsatte også kardinal Joseph

Ratzinger i sin prædiken ved messen, der indledte det konklave, hvor han blev valgt til biskop af Rom og pave for den romersk-katolske kirke med navnet **Benedikt XVI**.

Den romersk-katholske kirke pådrog sig i det hele taget verdens opmærksomhed, da Johannes Paul II døde og Benedikt XVI blev valgt. Johannes Paul blev gennemgående godt omtalt, populær som han var. Særligt hans historiske rolle ved overvindelsen af den kolde krig og kommunismens sammenbrud og hans betydning for kristenheden ud over jorden gennem sine utallige rejser blev bemærket i verdenspressen. Han blev dog også kritiseret – særligt for konservatisme i moralspørgsmål og for såkaldt "kvindefjendtlighed" i embedsspørgsmål.

Der var nu på verdensplan store forhåbninger til, at en ny pave ville være mere liberal og åbne op for nadverfællesskab mellem kirkerne, for godkendelse af skilsmisse, abort og kvindelige præster og tillade præsteægteskab. Skuffelsen var derfor stor i mere kulturradikale kredse, hvortil dansk presse så afgjort hører, da det stod klart, at det var Ratzinger, der blev valgt, for som formand for tros-kongregationen var han jo Johannes Pauls nærmeste medarbejder, og stod på linie med ham også i moralspørgsmål. De danske reportere på både DR 1 og TV2 var ikke blide i udtrykket. De kaldte ham ærkekonservativ, kvindefjendsk og fundamentalist, ja endda nazist – blot fordi han som alle andre tyske børn var tvunget ind i Hitlerjugend. Som om tvungent medlemskab af Hitlerjugend gør et menneske til nazist! Hvor stor må dumheden dog være?

Konservatisme

Konservatisme er ikke et skældsord, men en hædersbetegnelse. Det er kun oplysningstiden med dens filosofi og dens medløbere, der gjorde konservatisme til noget odiøst. Oplysningstiden ville jo ændre alt og gøre alt nyt ud fra den såkaldte fornuft, både mennesket og verden. Derfor kaldte man sig progressiv. Men kristendommen er konservativ og kan ikke være andet. Hvorfor? Fordi *kristendommen er overlevering af sandheden*. Den er historisk funderet i personen Jesus Kristus, der opstod fra de døde og fremdeles lever. Vidnesbyrdet om ham skal ustandseligt fremføres for nye generationer, dvs. det skal traseres. Kristendom er altså tradition, forstået som overdragelse af det, man selv har modtaget. Men denne person, Jesus Kristus, som skal traseres, er også selve sandheden. Han er altså med et kjerkegaardsk udtryk "guden i tiden" – eller med Grundtvigs ord: "da guddommen lever og bygger og bor i hytter af jord" eller som Carsten Bach Nielsen udtrykte det i en fuldstændig misforstået anmeldelse af min bog med formandstaler: han er en "liturgisk dogmatisk helligheds-helle" – et i øvrigt ikke dårligt udtryk, selv om det i hans mund var ment nedrakkende. Som *sandheden* er Jesus Kristus altid identisk med sig selv – ellers var han jo ikke sandheden – dvs. han er altid den samme, er uforanderlig. Her ser vi altså denne selvmodsigelse, at Kristendommen på én gang er historisk, dvs. relativ, og samtidig sandhed, dvs.

absolut. Men begge dele, både den historiske tradering og sandheden er konservativ - i den forstand, at der er noget, der skal bevares intakt ned gennem tiderne.

Fundamentalisme

Fundamentalisme er også blevet et skældsord, men det er en boomerang, som rammer tilbage mod den, der bruger det. Vi er nemlig alle fundamentalister. Vi har alle et fundament, en ubeviselig forudantagelse som forudsætning for vort liv, uden hvilken vi slet ikke kan orientere os og handle i verden. Filosofisk kalder man det for en transcendental. Vore fundament er irrationelle i den forstand, at de ikke fornuftmæssigt kan begrundes som fundament. Selv noget så rationelt som matematik kan ikke rationelt begrundes som fundament. Hvis derfor nogen kalder dig fundamentalist, kan du bare svare: Det kan du selv være!

Kirkens fundament er Guds åbenbaring i Jesus Kristus. Det betyder, at fundamentet i yderste forstand er hinsidigt. Nok er Jesus Kristus i denne verden, men han er her som Gud. Kun et hinsidigt fundament kan frigøre. Ethvert forsøg på at gøre noget dennesidigt, det være sig en idé, en person eller noget materielt, vil være afguderisk og tyrannisk. Det vil tage magten over mennesket. Sådan er det ikke med vor hinsidige Gud. Han har sat livet til for os og dermed vist os sin kærlighed. Det er der ingen anden, der har gjort. Uden det kristne fundament bliver livet umenneskeligt, og derfor er kristen fundamentalisme det eneste fornuftige og eneste menneskelige. Med kristen fundamentalisme menes ikke bibelfundamentalisme. Ganske vist er Bibelen sand vedrørende lære og liv, men den er ikke fundamentet. Fundamentet er Jesus Kristus.

Uden Gud ingen moral

Allerede som kardinal opdagede Joseph Ratzinger, der begyndte som liberal, at den moderne verden ikke var nogen lykkelig verden for menneskene. Hvor mennesket gør sig til herre over tilværelsen, bliver det bundet af sit eget ego og bliver i sidste ende ondt - allermest når det tror, det er godt. Det mest skræmmende eksempel herpå er kommunismen! Humanismen med dens menneskerettighedstænkning følger godt i hælene. Derfor må mennesket bindes af noget, der er større end det selv, nemlig Guds hellige 10 bud. Der er fire områder, som budene særligt værner om. Det er Guds suverænitæt (1., 2. og 3. bud), livet selv (5. bud), livets forplantning og opfostring (4. og 6. bud) og livets bevarelse (ejendomsretten og forholdet til næsten: 7., 8, 9. og 10. bud). Det er de basale "menneskerettigheder", og andre er der i grunden ikke brug for. Alle budene refererer til skabelsen. De er Guds brugsvejledning for det liv, han har skabt og skænket os. Vi kan lade være med at følge dem, men så må vi rigtignok også tage konsekvenserne. Det er netop det, vi er ved at gøre i vor tid.

Derfor må paven i kærlighed til menneskene advare mod abort og mod skilsmisse. Det siger sig selv, at abort ikke kristeligt kan forsvares. Alene de 10

bud forbyder det. Men heller ikke skilsmissen kan forsvares. Bortset fra, at det 6. bud forbyder det, kan det heller ikke forsvares med henvisning til kærligheden, for skilsmisse er netop ukærligt. Mod hvem? Mod børnene - dem for hvem ægteskabet er indstiftet. I vor tid begrundes ægteskabet - jvf. de fleste bryllupstaler - ud fra kærligheden, og her menes der ofte den romantiske og erotiske kærlighed mellem mand og kvinde. Men kristeligt set er den erotiske kærlighed, hvor skøn den end kan opleves, og hvor bevaringsværdig og nødvendig den end er, ikke det, der konstituerer ægteskabet. Det afgørende er børneavlen. Også kærligheden mellem forældrene tjener opfostringen, idet det skaber gode og lykkelige opvækstvilkår for børnene. Men slægtens fortsættelse og opfostringen af børnene i trygge, stabile og kærlige forhold kan vanskeligt lade sig gøre uden ægteskabet. Manglen på denne enkle indsigt er årsagen til så megen ulykkelighed blandt børn og unge - en ulykkelighed, de sjældent helt kan overvinde, og som giver så mange psykiske og sociale problemer. Derfor er kirkens fastholdelse af ægteskabets uopløselighed en kærlighedens omsorg og en velsignelse for menneskeheden.

Derimod er det anderledes svært at begrunde forbudet mod prævention ud fra skrift og bekendelse. Jeg kan i øjeblikket ikke se anden begrundelse end, at prævention er et indgreb i naturens orden, men det er der så meget andet, der også er. Dog må det indrømmes, at prævention er med til at fjerne seksualiteten fra børneavl. Seksualiteten får derved sit eget selvstændige liv og fremmer således hedonisme og uansvarlighed.

Nadverfællesskab og kvindepræster

At den katolske kirke opretholder sit forbud mod nadverfællesskab med andre kirker er der i grunden ikke noget at sige til. Nadveren er jo ikke vores, som vi kan forføje over, som det passer os. Den er indstiftet af Jesus Kristus ved skærtorsdagsmåltidet, hvor han overdrog sine betroede apostle at gøre, som han gjorde. Det var kun dem, han overdrog fuldmagten til - og så dem, som de senere overdrog den til, for at denne Kristi indstiftelse kunne fortsætte ned gennem tiderne. Uden gennem apostolisk fuldmagt kan nadveren ikke fejres. Det ville i så fald være vort eget produkt, som vi udfører på forventet efterbevilling, og det har vi ikke noget ord for, endsiige nogen garanti for. Nadveren skal ikke alene ske med apostolisk fuldmagt, men også i apostolisk fællesskab, dvs. i fællesskab med apostlene og deres efterfølgere, og her vil den rom. kath. kirke hævde, at det fællesskab står vi ikke i, så længe vi ikke er optaget i den. Det hele står og falder altså med embedsspørgsmålet.

Det samme gør også spørgsmålet om kvindelige præster. Embedet, som er Jesu Kristi eget embede, blev kun overdraget til apostlene og deres efterfølgere. Det er et mandsembede, fordi Jesus Kristus er mand og hans funktioner som hyrde, konge, herre og brudgom for sin brud, menigheden, er typiske mandsfunktioner, som ikke kan udføres af nogen kvinde. Det almindelige

præstedømme er et præstedømme og ikke noget embede med embedsfunktioner. Præstedømmets præstelige funktioner består i den direkte adgang til Gud Fader i bøn og offer og i vidnesbyrdet for verden om hans guddomsherlighed. Dette præstedømme er alle døbt ved troen optaget i, men det medfører ingen overdragne embedsfunktioner.

Som det ses er alle de nedsættende ord om pave Benedikt XVI ganske grundløse. Sådan er kristendommen faktisk – i det store og hele både i katolsk og i luthersk skikkelse – og kan ikke være anderledes, hvis man tænker konsekvent. Efter denne præsentation af biskop Nicolaus og af pave Benedikt XVI vil vi i dette nr. møde deres egne apostoliske ord.

Vi vil også kunne læse Rene Ydes prædiken ved vort landskonvent, endnu et uddrag af Terje Tønnessens bog om liturgien, 2. del af Chr. Braws artikel om Højkerlighed i Danmark, foruden et par artikler af Poul Ulsdal. Steen Sunesens udmærkede formandstale kan ikke nå at komme med i dette nr., men først i det næste.

Men alt i alt er det overordnede tema i dette nummer den apostolske overlevering.

Prædiken

Cand. theol. René Yde:

Guds familie

*Prædiken ved en messe for Alle Helgen i Mariakirken, København, lørdag
den 7. Maj 2005 (FKF's landskonvent)*

Joh. Åb. 7,1-12 & Matth. 5,1-12

Salmer: 571 - 574 / 625 - 572 - 569

Kære brodre og søstre!

Jeg må hellere gentage: Kære *brodre og søstre*! Da jeg for et lille halvt års tid siden gik på pastoralseminariet, vor kirkes praktiske præsteuddannelse, skulle vi naturligvis også ove os i at skrive prædikener. Når vi havde skrevet en prædiken, skulle vi holde den for hinanden i mindre grupper, hvorefter vi skulle give hinanden konstruktiv kritik og kommentarer. Hver gruppe fik desuden udpeget en erfaren prædikant, en præst, der skulle være vores vejleder og give professionel respons på vores prædikener. I alle mine prædikener brugte jeg indledningen: "Kære brodre og søstre." Det faldt *ikke* i god jord. Alle mine

medstuderende i gruppen og vores vejleder studsede over denne indledning. Man brød sig generelt sagt ikke om den. Den var alt for *familiær*. Den var alt for *personlig*. Den påstod et umiddelbart og temmelig intimt og tæt fællesskab i menigheden. Ja, en af mine medstuderende sagde endog, at hendes børn ikke ville bryde sig om fremover at have brodre og søstre efter at have hørt mig bruge ordene. Mine medstuderende og vores vejleder, mente ikke, at det var rigtigt, at kalde menighedens medlemmer for brodre og søstre. Var det mon fordi, man på pastoralseminariet, folkekirkens præsteuddannelse, ikke ønskede, at menigheden skulle være et fællesskab? Var det mon, fordi man ikke ønskede, at kirken skulle være et så tæt fællesskab som en familie er?

Lad det imidlertid være sagt én gang for alle: Kirken **er** en familie. Menigheden er et familiefællesskab. Menighedens medlemmer er Guds børn. Kirken, som er udbredt over hele jorden, udgør én stor familie, der består af alle mennesker, som er døbt med den hellige dåb og som lever i troen og som samles omkring de hellige mysterier, Gud har givet til sin kirke, for at de kan tjene os til frelse. Vi, der er samlet til messe i dag, er rent faktisk hinandens brodre og søstre i kraft af dåben og troen og livet sammen med Gud. Vi er Guds sønner og døtre og dermed også brodre og søstre til vor Herre Jesus og til alle dem, som verden over lever i troen på ham som deres frelser og forløser.

I dag har vi indbudt til en familiefest. Vi fejrer i dag en messe for Alle Helgen. Vi fejrer en familiefest, for de medlemmer af Guds store familie, som ikke længere lever iblandt os her på jorden, men som lever hos Gud, vor Far i himlen. Vi fejrer en fest for vore store brodre og søstre fra Kirkens historie. Vi fejrer en fest for Guds sønner og døtre, som i deres liv her på jorden kom ham så nær, at de efter døden blev velsignet med at kunne gå direkte ind gennem forhængen til det allerhelligste. De fik lov til at gå ind i Himlens helligdom, hvor de nu lever i Guds umiddelbare nærhed, hvor de priser og takker ham for deres frelse og beder for os, deres små søskende i denne verden. Vi fejrer en fest for vore kære brodre og søstre, som er i himlen sammen med Gud, vor Far, og Jesus, vor storebror. De er der alle sammen: Vor kære mor, Jomfru Maria, Johannes Døberen, Peter og Paulus og de øvrige apostle, den store mængde af hellige mænd og kvinder, som igennem alle tider har levet efter Guds vilje. Nogle af dem kender vi godt, nogle af dem kender vi mindre godt og nogle af dem kender vi overhovedet ikke, og deres ansigter fortøner sig i det himmelske stråleskær, men de er alle en del af vores familie. I dag er det ifølge kalenderen festen for den hellige Stanislaus af Polen, en helgen, som de fleste af os sikkert aldrig har hørt om, men alligevel er også han en del af vor kære familie og indbudt til at fejre festen sammen med os.

Vi tillader os i dag at holde en fest for den store skare, som ingen kan tælle, af alle folkeslag og stammer og folk og tungemål, som står foran tronen og for Lammet, iført lange hvide klæder og med palmegrenene i deres hænder, og som synger til pris for den hellige Gud, vor Far i himlen. Hvad skal der til, for at et -

menneske efter sin død bliver velsignet med at kunne gå direkte ind i himlen? Hvad skal der til, for at et menneske kan blive en helgen og få plads i den store hvide flok.

For det første må det menneske leve i troen på Jesus som sin frelser og forløser. Det er det man kalder retfærdiggørelse af nåde ved troen på Jesus. Det er den frelsesorden eller - med et mere gammeldags udtryk - den frelseshusholdning, som Gud har givet os. Den må vi underkaste os, hvis vi vil frelses. Dette gælder alle mennesker uden undtagelse.

For det andet må det menneske opnå hellighed. Det må kæmpe mod synden og opnå de positive egenskaber, som er en del af Guds egen natur. Den retfærdiggjorte synder må gå ind i en kamp for helliggørelsen i sit eget liv. For hvad er Guds formål med retfærdiggørelsen? Hvorfor gør Gud os retfærdige for Jesu skyld. Jo, Gud, vor Far, ønsker at leve i fællesskab med os, hans børn. Han ønsker at være sammen med os. Det, der adskiller os fra fællesskabet med ham, er synden, som stadig er en del af os. Selvom vi er gjort retfærdige for Jesu skyld, så gør synden i os, at vi ikke kan tåle at leve i Guds nærhed. Hans hellighed ville udlette os fuldstændigt. Derfor giver Gud os ikke blot del i Jesu retfærdighed, men han giver os også midler til at blive hellige. Han gør det muligt for os mennesker at få del i hans egen guddommelige natur. I kraft af Guds nåde er vi fuldt ud retfærdige og hellige for Jesu skyld. Derfor skal vi med stor flid arbejde på og kæmpe for at blive retfærdige og hellige. Dette er et paradoks, men sådan er det. I vores liv skal vi kæmpe for at opnå den - retfærdighed og den hellighed, som vi allerede har! Nogle mennesker opnår i samarbejde med Guds nåde denne hellighed, så de efter døden kan tåle at være hos Gud i himlen. Disse mennesker har fået del i Guds egen natur og kan derfor være sammen med ham.

Hvordan er så en helgen, kunne vi spørge? Hvilke er de positive egenskaber, som en helgen har? Det beskriver vor Herre Jesus Kristus selv i evangeliet. En helgen er fattig i ånden. Det betyder, at en helgen erkender og lever i den åndelige fattigdom, der tilskriver Gud alle ting. En helgen sorger over syndens magt i sig selv og i verden. En helgen er sagtnodig og vil med tålmodighed udstå lidelser i denne verden. En helgen hungret og tørster efter retfærdigheden, fordi han har erkendt sin egen uretfærdighed og syndighed. En helgen er barmhjertig mod dem, som har brug for hjælp både åndeligt og fysisk. En helgen er ren af hjertet, så han bekæmper urenheden og synden i sig. En helgen er en forkæmper for freden mellem mennesker. En helgen bliver forfulgt for en retfærdig sags skyld, som han tror på af hele sit hjerte. En helgen bliver hånet og forfulgt på grund af evangeliet, på grund af budskabet om Jesus.

Nu kunne vi måske nok have lyst til at spørge: Er helgener så syndfrie under deres liv her på jorden? Til at få afklaret det spørgsmål har jeg kun et råd: Prov at spørge dem selv! Hvorfor mon de så ofte klager over synden og manglen på hellighed i deres liv? Hvorfor mon de så ofte går til skriftemål og til alters?

Hvad sker der så ved vores familiefest i dag. Vi kan jo tænke på, hvad der sker, når vi ellers fejrer en fest for vores jordiske familie. Vi mødes med vore kære. Vi taler sammen. Vi morer os sammen og glæder os over fællesskabet. Vi har et levende og udbytterigt indbyrdes fællesskab ved at være sammen. Og fremfor alt: Vi spiser sammen. Maden og vinen er en vigtig del i det at være sammen ved en familiefest. Noget lignende sker ved vor åndelige familiefest i dag. Vi betragter vore kære brødre og søstre, som allerede har opnået det, som vi stræber efter. Vi glæder os på deres vegne. Vi lovsynger sammen vor Gud og Fader. Vi taler sammen. Og fremfor alt: Vi spiser sammen. Maden og vinen er også her en vigtig del af vores fest. Når vi går til alters og modtager den hellige nadver, vor Herres Jesu Kristi legeme og blod under brødets og vinens skikkelser, så styrkes vores fællesskab med vor brødre og søstre, som knæler ved den anden - for os - usynlige ende af knæfaldet. Vi oplever en forsmag på den salighed, som de hellige mænd og kvinder allerede har fået del i. Vi styrkes med Guds nåde og vi "lader op" til helliggørelseskampen i dagligdagen. Når vi fejrer den hellige messe, modtager vi den nåde og kraft fra Gud, som gør det muligt for os at kæmpe den gode strid og vinde saligheden.

Vi tror, at vi er taget til nåde af Gud for Jesu skyld. På grund af ham er vi allerede gjort rene og retfærdige i kraft af dåben og igennem den personlige tro og tillid til Gud, men synden sidder stadig i os. Derfor må vi drage ud (eller snarere ind, for kamppladsen er vor egen krop og vor egen sjæl) og tage del i den store kamp mod Djævelen og hele hans sværm af dæmoner, hvis eneste mål er at friste os til at bryde Guds lov og gøre oprør mod hans guddommelige vilje. Det er en hård og streng kamp, men vi kan glæde os over, at vor Herre Jesus allerede har udkæmpet det afgørende slag mod vor store fjende og givet ham hans banesår. Det gjorde han på korset og da han overvandt døden og sprængte graven indefra. Lad os i kærlighed til vor kære Far i himlen og i fællesskab med vore hellige brødre og søstre, udruste os til at tage del i denne kamp. Lad os, ligesom vor bror, den hellige Paulus, skriver et 'sted, iføre os Guds fulde rustning, så vi kan holde stand mod Djævelens sniglob. Thi for os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndsmagter i himmelrummet.

Kære brødre og søstre: Lad os tage Guds fulde rustning på, for at vi kan stå imod på den onde dag, overvinde alt og bestå. Lad os spænde sandhed som bælte om lænden, retfærdighed som brynje, tage som sko på fodder villighed til at gå med fredens evangelium. Lad os løfte troens skjold, hvormed vi kan slukke alle Den Ondes brændende pile. Lad os gribe frelsens hjelm og Åndens sværd, som er Guds ord. Kampen er hård, ja, men lønnen er stor og ethvert sår, vi modtager i kampen, ethvert nederlag, vi lider overfor Den Ondes fristelser, en hver lidelse, vi må udstå i dette liv, er blot med til at forøge vores modstandskraft, så vi til slut kan vinde sejrens pris, den evige salighed. Det er, som vi skal synge om lidt:

*Kristi blodbestænkede fane
fører frisk i striden ind,
og den daglig kæmpevane
giver kraft i sjæl og sind;
hvert et sår gør dig hård
at du altid sejren får.*

*Dette haver sandt befundet
alle helgens kædte mod,
som har kæmpet og har vundet,
styrkede i Lammets blod;
kulle vi gør da gå fri
alle kristnes kamp forbi?*

Engang var der en englænder, der sagde: *It makes a difference having a decent family*. Altså på dansk: "Det gør en forskel at have en hæderlig familie." Lad os prise Gud, fordi vi har en hæderlig familie og bede ham om, at han vil lade det gøre en forskel for os. Lad os lovprise ham, fordi vi er medlemmer af hans store familie, som ikke er begrænset af tid og rum. Lad os takke ham, fordi vi har et levende og nært fællesskab med alle helgen, vore kære brødre og søstre i himlen, og ydmygt tage del i deres evige lovsang og sige: Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen.

Liturgi

Terje Tønnessen: Kristus blant dere

Udvalgte afsnit af Tønnessens bog

Prædikenen

At forkynde Guds ord er det største – og mest ansvarsfulde – privilegium et menneske kan få. Prædikenen er ingen opvisning i sproglig kunst og teologisk dygtighed. Den er ingen akademisk forelæsning. Ikke et foredrag, som brillerer med kundskab. Ikke et causeri som gentager tidstypiske fraser. Prædikanten ikke nogen poseur. Han skal ikke vise sig frem, han skal ikke vise, hvor dygtig han er, hvor meget han har læst, hvor begavet han er. Det er ikke celebrantens private synspunkter, menigheden skal opbygges af. Prædikenen er Guds ord i menneskelig skikkelse. Celebranten kan gerne prædike over alle tre læsninger, selv om det altid vil være evangeliet, som står i fokus. I vor postmoderne, fragmenterede og sækulariserede tid må den kristne prædiken have karakter af alvor. Hvis menigheden får indtryk af, at prædikanten ikke tager teksterne eller evangeliet alvorlig, tager han heller ikke tilhørerne alvorlig. Prædikanten kan gerne få folket til at smile eller le, men det skal i så fald være på grund af

budskabets egen snært og nærgående provokation, ikke på grund af upassende morsomheder. Det gælder liv og død, frelse eller fortabelse. Prædikanten står der ikke som litterat, retoriker eller skuespiller. Præsten står der som far, bror og ven. Han har det unike privilegium, at han skal bringe et budskab fra Gud. Prædikenen skal ikke være en kodet, intern meddelelse til en lille flok. Prædikenen skal være proklamatorisk, profetisk, apostolisk, kerygmatiske. Den skal råbe ud, tigge, lokke, true, rive ned, bygge op. Den skal opfordre til omvendelse fra mørket til lyset, fra Satans magt og til Gud. Den skal få folk til at vågne. Til at begynde et nyt liv. Her og nu.

En prædiken kan give folk lærdom uden at være belærende, moral uden at være moraliserende. I vor mediesituation med så meget støj, og hvor indtrykkene ustandselig pøses og presses og kastes imod os, er det afgørende, at prædikenen bliver mere Guds ord og mindre menneskers ord. Menneskers ord hører vi overalt. Hvis vi også hører menneskers ord i Guds hus, hvor skal vi da gå for at høre Guds ord? Der er for mange mennesketanker og menneskeskemeninger i vår tids forkyndelse. Der findes en udbredt frygt for at støde folk. Men det er Gud, vi skal frygte. Ikke mennesker. Hvad søger mennesker i en kristen kirke i dag? Bekræftelse af egne meninger? Accept af egen trods? Accept af egen tvivl? Accept af egen synd? Skal kristen forkyndelse ikke være andet end et ekko af en sækulariseret, havareret verden?

En mundtlig Kristusikon

Forkyndelsen må være skriftorienteret, proklamatorisk og Kristus-centreret. Det er Kristus, som skal blive til at gribe, blive horbar, synlig, ikke prædikanten. Den rette indstilling er den johannæiske: "Han skal blive større, jeg skal blive mindre", Johs. 3,30. . . . Den korsfæstede Kristus skal løftes frem, tegnes med nærgående, dagsaktuelle rids, så tilhørerne ikke kan undgå at forstå, at dette gælder liv og død. Prædikenen skal være et Kristusikon, en ikonisering, en billedliggørelse af Kristus. Når man lytter til Guds ord, skal man skimte Guds herlighed. Når man hører skriften udlagt, skal man se en lille flig af Guds væsen. Når man hører det, som tilsyneladende er menneskeord, skal man styrkes i troen på, at Gud bærer alt ved sit mægtige ord (Hebr. 1,3), det ord som skabte verden, det ord som blev menneske, da Guds mor Maria blev gravid ved den Helligånd. Prædikensens sprog skal være kraftig, energisk, direkte, dynamisk, bevægende. Det skal gnistre. Det skal angå tilhørerne. De skal blive urolige, overraskede, opskræmte, frie, glade, forløste. At prædike er en proces, en processuel handling. At prædike er en procession med ord. Ord fra Gud.

. . . . En prædiken i rammen af en eukaristifejring er ikke nogen afbrydelse, en slags reklamepause. En prædiken er en integreret del af fejringen, som ikke på nogen måde kan undværes, selv ikke på hverdage, for at ikke messen og det åndelige liv skal komme i ubalance. På hverdage kan prædikenen gerne være kort – til dels meget kort – men den bør være med, fordi også da læses tekster, som kræver tolkning og udlægning.

Credo – trosbekendelsen

Som det troende folks respons på læsninger og forkyndelse er det naturligt, at man får anledning til at give sit personlige, bekendende svar på det, man har hørt. For at læsningerne og prædikenen ikke skal blive tolket i hæretisk eller skismatisk retning, sammenfattes bekendelsen i den nikænske trosbekendelse, Nicænum. Det er nemlig et faktum, at overalt, hvor Guds ord læses, forklares og forkyndes, er der muligheder for at det kan tolkes hæretisk, fejlagtigt og skismatisk, splittende. . . . Der foregår en kamp, ikke bare på det følelsesmæssige og intellektuelle plan, men også på det åndelige, eksistentielle, når Guds ord bliver læst og forkyndt. Derfor samles de troendes svar i en fælles lovprisende bekendelse, Nicænum. Navnet har bekendelsen efter byen Nikæa, hvor den blev vedtaget på det økumeniske koncil i år 325 og suppleret på koncilet i Konstantinopel i år 381. Den apostoliske trosbekendelse, Apostolicum, er en dåbsbekendelse, og bruges derfor ikke i sædvanlige messer. Når skriftlæsningerne og forkyndelsen ender i en klassisk bekendelse, tolkes det, vi har hørt på en kanonisk, ortodoks, læremæssig korrekt måde. Særlig når prædikenen er indholdsmæssig svag og læremæssig utydelig, for ikke at sige hæretisk, er det vigtigt at Guds folk med frimodighed synger eller fremsiger sit jublende Credo. I sådanne tilfælde fungerer trosbekendelsen som en korreksion, en korrigering og en protest mod det, man har hørt i prædikenen. Sådan kommer det almindelige præstedømme til udtryk.

Credo er ikke en oprindelig del af eukaristifejringen. På 500-tallet – nogle tidsfæster det til 568 – begyndte man at bruge Nicænum i Konstantinopel, i den oprindelige form, uden filioque, det vil sige at Helligånden udgår fra Faderen, ikke fra Faderen og Sønnen (filioque). Efterhånden blev Nicænum også indført enkelte steder i vesten. Spanien var sandsynligvis først i år 589. Først i år 1014 bliver Nicænum brugt i messen i rom. I vest er Nicænum et svar, en respons på Guds ord og prædikenen. I øst har credo mere funktion af rensning af troen, for man modtager Kristi legeme og blod. I ortodoks liturgi fungerer credo som en læremæssig katarsis, renselse, en dogmatisk kvalitetsikring. I de østlige liturgier er credo et fast led. I vest bruges Nicænum stort set kun på søndage og festdage, som regel ikke på hverdage. . . .

Kirken i Verden

Biskop Nicolaus: Rundbrev

Fra den orthodoxe kirke i Grækenland

Det hellige bispedømme af Attika

Til de fromme kristne i vort hellige bispedømme
Elskede børn i Herren.

KRISTUS ER OPSTANDEN!

Som I muligvis ved, skal der efter den hellige synodes vedtagelse samles en konference fra Verdenskirkerådet på vort distrikt fra i morgen den 9. til den 16. maj. Dette råd er sammensat af repræsentanter for hovedsageligt protestantiske bekendelser; men også mange af de orthodoxe kirker deltager. Sandt er det, at den rolle er omstridt, og at det ikke er få, der udtrykker deres alvorlige forbehold over for den måde, den funktion, den dybere bestemmelse, der findes i den nutidige verden og i dens forhold til den ene sandhed. Den hellige synode har som sagt bestemt og gennemført sin afgørelse. Vi respekterer dens afgørelser, men nødes dog til parallelt at træffe vore forholdsregler for at aflægge vort vidnesbyrd på den bedste måde og at beskytte os for påvirkninger, der forvansker vor moral.

Efter dette vil jeg gerne sige jer følgende:

Hvis vi tager imod de anderledes troende for at bringe dem vidnesbyrd om vor tro og overlevering, da er dette helligt. Hvis vi modtager dem gæstfrit for at udtrykke vor respekt og frihed, da er dette ædelt. Men hvis vi indbyder dem for at deles med dem om den sande tros skat, da er dette ugudeligt. Desværre er verdenskirkerådet en synkretistisk (religionsblandende) organisation. Det er en religiøs organisation, der kæmper for de kristnes enhed, men med et jordisk og verdsligt syn. Den ene, hellige, katolske og apostoliske kirke beder ikke "sammen med", men beder om alles enhed i Gud. Den diskuterer og samtaler ikke med det formål at blive menneskeligt enige, men aflægger sit skyldige vidnesbyrd for at kalde os alle til at vende tilbage. Ej heller fantaserer den hadefuldt og intolerant, end mindre gribes den af panik over de anderledes troende skikke og opfattelser; men den frembyder frejdigt og sommeligt sin bekendelse.

Næste Herrens dag, de salvbærende kvinders, skal ifølge konferencens program adskillige af konferencemedlemmerne gæste sogne i vort distrikt for at overvære vor hellige liturgi. Man forstår, at muligheden for, at vor liturgiske orden forstyrres, og at nogle af de øverste anderledestroende vil søge den hellige

communion eller antidoron, er ikke ubetydelig. Derfor må jeg bede vore præster om at vise særlig forsigtighed den dag.

Som I ligeledes ved, er anglikanerne på det sidste skredet til ordination af kvinder, og forskellige protestantiske bekendelser er gået videre til ordination af homoseksuelle. Bevægelser som disse er ikke af en sekundær betydning, men antaster på afgørende vis præstedømmets højhellige mysterium.

Vi skal ikke forfølge nogen. Måske vil der på vor vej findes nogle damer, der tror, at de har præstedømmets nådegave. Måske kommer der tvivlsomme folk nær til os og præsenterer sig som præster. Endelig, måske nærmer der sig deltagere med verdslig tankemåde og forestilling og synes os som sendebud fra Guds rige. Vi betvivler klart deres påståede kirkelige nådegaver; men vi fornærmer dem ikke. Vildfarelsen, den påviser vi, men de personer, der udtrykker den, dem respekterer vi og behandler dem med værdighed.

Men det er en absolut nødvendighed, at vi beder om, at vort vidnesbyrds fasthed må – som det sommer sig det hellige – ikke forurennes. Vor sakramentale gudsdyrkelses fred må ikke forstyrres. Sandheden af den orthodoxe tro, som vi bekender, må ikke forfalskes iblandt os. Hvis det behøves, skal vi oven i købet svare. Måske er de mennesker bedre som personer end vi. Dog er deres tro farligt usund. Så usund, at vi kan hævde, at de tror på en Kristus, som ikke eksisterer.

Kristus venter tilbagekomsten af dem ved, at deres dogmatiske tro og kurs rettes. Af os venter han den som ydmyg bekendelse af vor hellige orthodoxe tro og som konsekvent og helligt liv.

I den protestantiske verden forstås mission som proselytmageri, som propaganda for at overtale andre til at følge det, de selv forkynner som sandhed. I den orthodoxe tradition betyder mission vidnesbyrd og bekendelse. Den betyder at give vore medmennesker lejlighed til, at Gud kan tale med dem. At de fra at være Guds skabninger må blive hans børn og fra at være vore medmennesker må blive brødre i troen. Måske nogle nærmer sig til os med disposition til proselytmageri. Gid vi må svare ved at aflægge vort vidnesbyrd klart, men med sindelag af kærlighed i Kristus.

I en tid som den, hvor vi lever, er fristelsen til at relativere alt, til at ofre vor bekendelses klarhed på den verdsligt forståede bekendelses alter, til at betvivle vor orthodoxe tros gudsgave for en slet forstået okumenisk enheds skyld, til at erstatte missionsvidnesbyrdet om alles tilbagevenden med den okumeniske vision af en verdenssamexistens mere end synlig.

Men også den velsignelse, at vi midt under de mange anledninger af den moderne ideologiske pluralisme kan aflægge vort vidnesbyrd ikke som en intolerant insisteren på uforarbejdede idéer, men som en storsindet bekendelse af sandheder, der leves personligt, og dem understøtter vi ikke, fordi de er i fare, men vi bekender dem, fordi uden dem kommer vi selv i særlig stor fare.

Vi beder den opstandne Herre om, dels at vi må kende den ene kirkes skat, som vi har, og dels at medlemmerne af de mange "kirker" råd må opdage –

sammen med den frelsende sandhed, som de ikke kender – den ene, hellige, katolske og apostolske kirke, som de er i samtale med.

Med megen kærlighed i den opstandne Kristus

den konstituerede (biskop) Nicolaus af Mesogaia og Laureotiké

Oversat fra græsk til dansk af Munken Fotius i Paracletens viede kloster 5. Maj 2005

Dryp

Ud med Grosbøll!

Grosbøll tror – som så mange andre danske præster – at kirken skal ligne verden, at hvad der gælder på universitetet også skal gælde i kirken, at kristendom er et spørgsmål om videnskab, at man derfor kan forske eller filosofere sig til kristendommen.

Men sådan er det slet ikke. Kristendom er åbenbaring, er historie, er overlevering af noget ganske konkret. Den skal tolkes i overensstemmelse med apostlenes tro og tages imod og stoles på. Det kan alle til alle tider overalt på jorden.

Kristendom er altid moderne. Det er Grosbøll ikke! Derfor: ud med ham!

Kirken i Verden

Pave Benedikt XVI:

Relativismens tyranni

I dag gælder kun "jeg'et"

Fra den prædiken, som kardinal Ratzinger holdt ved den indledende messe til konklavet i Peterskirken den 18. april, hvor han selv blev valgt til pave med navnet Benedikt XVI. Dette kun en lille mundsmag. Vi vil i kommende numre høre mere til denne mand.

Hvor mange modstridende meninger har vi ikke lært at kende i de sidste årtier, hvor mange ideologiske strømninger, hvor mange måder at tænke på . . .

Tankens lille båd hos mange kristne blev ikke så sjældent kastet omkuld af sådanne bølger, fra det ene ekstrem til et andet: fra marxisme til liberalisme og så til utæmmet frihedstrang; fra kollektivismen til radikal individualisme; fra ateisme til en vag, religiøs mysticisme; fra agnosticisme til synkretisme og så videre . . . Hver dag opstår nye sekter, og der sker nøjagtig det, som den hellige Paulus siger om 'menneskers terningkast', om 'den snedighed, der fører os på lumske afveje (Ef. 4,14). At have en entydig tro, som svarer til kirkens trosbekendelse, bliver ofte betegnet som fundamentalisme, mens relativismen, altså denne bliven-kastet-frem-og-tilbage af modstridende meninger, synes at være eneste indstilling, der er på højde med nutiden. Der grundlægges et relativismens diktatur, der ikke anerkender noget som helst som endegyldigt og som yderste mål kun lader jeg'et og dets vilje gælde''.

Kristi barmhjertighed er ingen billig nåde. Den må ikke forstås som banalisering af det onde. Kristus bærer i sin krop og i sin sjæl hele vægten af det onde, hele dets ødelæggende kraft. Han forbrænder og forvandler det onde gennem sin lidelse, i sin lidende kærligheds ild.

Alle mennesker ønsker at efterlade sig et spor, som forbliver. Men hvad forbliver. Ikke penge. Heller ikke bygninger; lige så lidt bøger. Efter en vis, mere eller mindre lang tid, forsvinder alle disse ting. Det eneste, som forbliver evigt, er den menneskelige sjæl, det af Gud for evigheden skabte menneske.

Udtalelse efter valget til pave 19. April 2005

Efter den storartede pave Johannes Paul II har de herrer kardinaler valgt mig - en simpel arbejder i Herrens vingård - til kirkens tjener.

Kirken i verden

Fra Benedikt XVI's "regeringserklæring"

Uddrag fra en prædiken den 24. april 2005

Det er meget betydningsfuldt, at mit pontifikat begynder på et tidspunkt, hvor kirken fejrer det særlige eukaristiår. Skulle man i dette providentielle sammentræf ikke se et element, som må kendetegne det tjenesteembede, som jeg er kaldet til? Eukaristien, det kristne livs hjerte og kilde til kirkens evangeliseringssendelse, skal være det stadige midtpunkt og kilde i det mig betroede Peterseembede.

Eukaristien gør den opstandne Kristus stadig nærværende, han der stadig ofrer sig for os, idet han opfordrer os til at deltage i sit legemes og blods gæstebud.

Ud af det fulde fællesskab med ham vokser hvert videre element i kirkens liv, i første række fællesskabet mellem alle troende, forpligtelsen til at forkynde og bevidne evangeliet og den lidenskabelige kærlighed til alle, særligt de fattige og ringe.

I år må derfor festen for Herrens legeme og blod, Kristilegemesfesten, fejres særligt festligt. Eukaristien vil så i august danne midtpunktet for verdensungdomsdagene i Köln og i oktober for den ordinære samling af biskopssynoden, hvis tema lyder: *Eukaristien, kilde og højdepunkt i livet og i kirkens sendelse*. Jeg beder alle om, i de kommende måneder at forstærke kærligheden og tilbedelsen af Jesus i eukaristien og modigt og klart at bringe troen på Herrens virkelige nærvær til udtryk, frem for alt gennem gudstjenestens festligholdelse og korrekte udførelse.

På særlig måde beder jeg præsterne, som jeg i dette øjeblik tænker på med stor kærlighed, om at tænke over følgende: Præstedømmet opstod i nadversalen sammen med eukaristien, som min ærværdige forgænger Johannes Paul II mange gange har understreget. "Præstens liv må på særlig måde have en 'eukaristisk skikkelse'", skrev han i sit sidste brev til skærtorsdag 2005. Dertil bidrager frem for alt den andægtige og daglige messefejrning, som skal være enhver præsts liv og sendelse.

Næret og støttet af eukaristien vil katolikkerne ganske selvfølgelig føle sig ansporet til stræben efter hin fulde enhed, som Kristus i nadversalen så inderligt havde ønsket. Petri efterfølger ved, at dette dybe ønske hos den guddommelige mester må han på særlig måde tage på sig. For ham er opgaven at styrke broderne overdraget. (jf. Luk. 22,32).

Ved begyndelsen af sin tjeneste ved kirken i Rom, som Petrus havde vædet med sit blod, overtager hans nuværende efterfølger ganske bevidst som sin første pligt den opgave med al kraft at arbejde for genoprettelsen af den fulde og synlige enhed af alle Kristi disciple. Det er hans bestræbelse, det er hans mest påtrængende pligt. Han er sig bevidst, at dertil er erklæringer om oprigtige følelser ikke nok. Der behøves konkrete tiltag, som griber hjertet og rusker op i samvittighederne, idet de bevæger enhver til indre omvendelse, hvilket er forudsætning for enhver fremadskriden på den okumeniske vej.

Den teologiske dialog er nødvendig, og undersøgelsen af de historiske bevæggrunde til de afgørelser, som er sket i fortiden, er ligeledes uopholdelig. Men mest påtrængende er "renselsen af samvittigheden", som så ofte er blevet fremhævet af Johannes Paul II, og som alene kan forberede hjerterne på, at iklæde sig Kristi fulde sandhed. For ham, den højeste dommer over alt liv, må enhver af os træde frem i bevidstheden om, at vi en dag må aflægge regnskab for

ham for det, vi har gjort og det, vi ikke har gjort, med henblik på det store gode, som den fulde og synlige enhed af alle hans disciple er.

Petri nuværende efterfølger lader sig i første person stille dette spørgsmål og er beredt til at gøre alt, hvad der står i hans magt til at fremme ökumenes grundlæggende anliggende. I sin forgængers spor er han fast besluttet på at pleje ethvert initiativ, som kan synes anvendeligt til at fremme kontakterne og samtykket med repræsentanterne for de forskellige kirker og kirkelige fællesskaber. Ja, dem sender jeg ved denne lejlighed min hjertelige hilsen i Kristus, alles Herre.

Bekendtgørelse

Tebstrup-konventet

Der agtes afholdt konvent i Tebstrup en fredag i begyndelsen af oktober.

Datoen er ikke endeligt fastsat.

Festlig messe i Ousted kirke kl. 14.

Kaffe og foredrag i redaktørens stuer på J.P. Sorensens Vej 30..

Derefter vesper i Ousted kirke

Spisning på restaurant Ejer Bavnehøj. Der må nok påregnes en udgift på ca. kr. 150,00..

Det er nok oprindeligt et præstekonvent, men det tager vi ikke så nøje.

Derfor er enhver, som det kunne interessere, velkomne.

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Christian Braw:

... og blev menneske -

Højkirkeligheden i Danmark II

Sent kom højkirkeligheden til Danmark. Inspirationen kom fra England, hvor sognepræst Børge Barsøe havde lært den sakramentale og liturgiske spiritualitet at kende. Selv skrev han yderst lidt, deltog knap nok i offentlig debat. Men i sine små menigheder indførte han det, han havde lært i England. Hele hans embedsgerning var koncentreret omkring messen, og hans teologi blev en offertorioteologi, hvor centrum var menighedens offer af hele sit liv og Guds forvandling af det ofrede til velsignelse. Omkring det sakramentale liv i Virring – Barsøes menighed – samledes en kreds, som blev inspireret til at føre sagen videre.

En af dem var Olav Fog. Da Barsøe blev pensioneret i 1979 dannedes Kirkelig Fornyelse, hvor Fog blev formand. Bortset fra to perioder forblev han på den post indtil 2004. På det årlige landskonvent var det formandens lod at holde en formandstale, en kombination af teologisk analyse og årsberetning. Olav Fogs formandstaler er nu blevet samlet i en bog med titlen ”... og blev menneske” (Re-for-matio's Forlag). Titlen – et citat fra den nicænske trosbekendelse – angiver, at det er inkarnationen, som udgør hjertet i den højkirkelige bevægelses teologi. Olav Fog påpeger selv, at det er på dette punkt i trosbekendelsen, at præsten gør en lille pause og sammen med menigheden bøjer sig. Det er et tegn på, at ortodoksi ikke bare er ret lære, men også ret tilbedelse.

I en fremmed verden

Da højkirkeligheden forlod sit beskyttede rum i Virring kirke, mødte den et samfund og en teologi, som talte et helt andet sprog. Det er en teologi eller snarere en følge af teologier, hvor Gud fremstilles som ”vor tids Gud”, ”en Gud for vor tids mennesker”. Det viser sig tydeligt i, at det er et gudsbillede, hvor vreden savnes. Men, siger Olav Fog, det er kun ligegyldigheden, som ikke kan blive vred. Kærligheden kan blive vred. Guds kærlighed vredes også over de europæiske folkekirkers lunkenhed. Det er noget, som også højkirkeligheden har del i. Olav Fog siger: ”Vi er på godt og ondt en del af denne kirke og må sammen med den bære på dens skyld. Nok kan vi anvende de store og rigtige ord, men det er ikke det, vi siger, som er det afgørende, men det vi lever.” Men hvad er da kirkens synd? Olav Fog svarer: ”... at have set Herrens store

gerninger til vor frelse, at have skuet ind i det forjættede land, og så alligevel opgive ævred . . . Det er vantro, det værste af alt for Guds folk". Derfor er højkirkeligheden et liv i bod: "Da bliver frelsen og fremtiden igen hans, og da bliver hans løfter og hans nærvær igen afgørende for os". Der findes en personlig tiltale i det, han siger. Det handler om en livsforvandling, som har sit afgørende punkt i den enkeltes indre. Olav Fog citerer Urban Schrøders bøn i Re-formatio's allerførste nr. i 1958: "Herre, send os kirkens fornyelse i Danmark, og lad den begynde i mit eget hjerte og mit liv! Herre, lad atter din frelsende nåde strømme fra kirkens altre ud til vort folk og luk først mit hjerte op for den". Der findes her en grundlæggende loyalitet mod Danmark og den danske kirke, en solidaritet, som ikke må gå tabt. I en anden bøn siger Olav Fog: "Vi ønsker ingen magt for os selv, ingen berømmelse, ingen ære – lad det alt sammen fare. Blot dit navn, o Herre, igen kan få ære i Danmark og din kirke fornyes . . ."

Eukaristisk spiritualitet

Er højkirkeligheden kryptokatolsk eller ¾ katolsk? Nej, svarer Olav Fog, vi er 100% katolske, nemlig i ordets egentlige mening. Ordet betyder nemlig "i overensstemmelse med helheden". Det handler altså om samstemmighed med hele den kristne kirke i hele dens historie og med hele dens lære. Højkirkeligheden er, siger Olav Fog, evangelisk-katolsk, eukaristisk, ortodox og økumenisk. "Messens ubrudte fejring" er dens ydre kendetegn. Olav Fog skriver: "I messen findes alt, hvad Gud har skænket os, og alt, hvad vi skal gøre. Her er Kristi korsoffer virkelig nærværende i brødets og vinens skikkelse. Jesu forsoningsoffer er nærværende til frelse af mig. Fog skriver: "Her er centrum i al kristendom".

At højkirkeligheden er ortodox – har den rette lære – er også et ansvar for kirkens selvforståelse, for embedet, sakramenterne og gudstjenesten: "Vi vil holde vor kirke fast på, at den hverken er en statsindretning eller en forening, men at den er stiftet af Kristus selv . . ." Det indebærer, at det er Kristus – ikke de demokratiske organer – som er dens Herre.

Det økumeniske træk indebærer, at højkirkeligheden er åben for alle i sand betydning katolske bidrag fra hele kristenheden, i alle dens retninger. Men man er sig også bevidst at være vesterlandske kristne. Der er hovedkilden til egen identitet.

Denne holdning fører til en konflikt med samfundet og tidsånden., også i det konkrete kirkeliv. 1980 sagde Olav Fog: "Det bør overvejes, hvor længe kirken kan forblive Kristi kirke, når den gennem udnævnelser, forvaltning og lovgivning gennemstrømmes af menneskerigets "al magt til folket" i stedet for Gudsrigets "Gud alene æren". Kirken skal være en modkultur til menneskerigets kultur. Kirken er, siger Fog, Kristi krop, Kristi fortsatte inkarnation, den Hellige Ånds skabelse, en oververdslig størrelse i verden og derfor uafhængig af statens og folkets vilje. Kristendom er Christus præsens, inkarneret

i historisk nutid, en historisk virkelighed, som er den samme nu som dengang, og som vi personligt drages ind i her og nu.

Ud af en liturgisk, eukaristisk spiritualitet er der derfor med indre nødvendighed blevet en kampgruppe i kirkekampen. Det er en kamp, som er en kulturkamp, en kamp om verden. Man har glemt, at verden er dæmoniseret, erobret af Satan og derfor må tilbageerobres og gives tilbage til Gud. Det er just det, som sker i eukaristien: et lille stykke af verden – brød og vin – tilbageerobres til Gud. Olav Fog skriver: "Skal fornyelsen være kirkelig, må den også omfatte verden". I den forstand er den eukaristiske spiritualitet dybt verdslig og indsat i den store sammenhæng, som er hele tilværelsens og åbenbaringens grundmønster: den gamle skabelses forvandling til den nye. Denne forvandling kan kun virkeliggøres, hvor mennesket indtager sin virkelige plads i forhold til verden og Gud. Olav Fog skriver: "Vor menneskelighed og omverdenens integritet kan ikke bevares, hvis vi tiltager os et herredømme, som står i grelleste modsætning til vor egen endelighed." Det punkt, hvor vort liv vinder fasthed, er Guds virkelighed. Olav Fog fortsætter: "Tager vi vort udgangspunkt i denne Guds virkelighed, har vi mulighed for at sige det afgørende ord til den moderne verden, som i sin kultur er blevet splittet, fordi den har skilt det, som hører sammen i et ægte menneskeliv: det ydre og det indre, Gud og menneske, sjæl og krop . . ." Han tilføjer: "Gud er vort udgangspunkt. Gud er mere virkelig end jeg selv. I denne troens dimension skal alt betragtes"

Guds virkelighed i messen

Højkirkelighedens store opdagelse er, at denne virkelighed møder os i messens liturgi. Det er det egentlige sted for teologi, for den virkelige kundskab om Gud, som man når ved at møde ham ansigt til ansigt. Dette indebærer, at teologi ikke mere kan være noget kun intellektuelt eller videnskabeligt. Olav Fog skriver: "Troen er nu ikke længere noget intellektuelt, en mening, et princip eller en ideologi, men et personligt forhold, hvor kærligheden råder. Sandheden er en person, som knytter mig til sig ved sine nådemidler og sine befalinger." Gudstjenesten er det sted, hvor vi står for Guds ansigt, skælvende af ærefrygt for den hellige, som dommer os, og alligevel med glæde er dragne af hans kærlighed, som i Jesus Kristus er nær med frelse og tilgivelse. Olav Fog tilføjer: "Kun her, i lovsangen og tilbedelsen, i talen til Gud kan vi sige noget om, hvem Gud er, og hvem vi selv er. Her bliver teologien til. Talen om Gud bliver til i talen til Gud. Her i liturgien, over for Guds mysterium, er kirkens hjerte. . ."

Kulturkamp og kirkekamp

Menneskeriget og Gudsriget er to begreber, som mødes i Olav Fogs tidsforståelse. Hvor går grænsen imellem dem? Menneskeriget er den magt, som ikke vil acceptere, at verden er skabt af Gud. Den tager verden fra Gud og giver den til mennesket. Hvad mennesket kan sige om Gud, forvises til det subjektive, som savner almengyldighed. Verden derimod bliver det objektive, og i denne

verden er mennesket en autonom selvhersker, som laver sin egen lov. Olav Fog skriver: "Ingen bro kan bygges over den afgrundsdybe kløft mellem menneskeriget og Gudsriget". Følgen af at verden skilles fra Gud er verdens ødelæggelse og menneskets selvødelæggelse. Hvor Gud i himlen afskaffes, bliver mennesket totalitært og tyrannisk – mod sig selv og mod hele verden.

På dansk er der et talende ord for grænsen mellem livet med Gud og livet uden Gud. Det er skellet. På den ene side står i dagens samfund en tanke, som har sin rod i Rousseaus forestilling om almenviljen – folkets stemme. Målet er den totale enhed – et folk, en verden, én religion. Det bliver et sækulariseret folk, en sækulariseret verden, en sækulariseret religion. På denne side af skellet er kirkens tilværelse problematisk. Dets budskab taler nemlig om sandheden, oven i købet om en historisk – og det i en kultur, hvor sandhed er et mistænkeligt ord. Hvad gør man så? Et kendt teologisk kunstgreb er, at man omtolker budskabet, så det passer ind i den aktuelle ydre ramme. Det bliver rammen, som bestemmer indholdet. Det bliver en afhistorisering og en ideologisering af kristendommen.

Men hvis man nu vælger den anden side af skellet? Da er det den apostolske tro, der gælder. Det indebærer at gøre alvor af, at kristendommen er en historisk åbenbaring, en inkarnation i tiden. Det er derfor vi f.eks. fejrer nadver med antikkens basic food: brød og vin. Vi fejrer den ikke med hamburgere. Hvis vi opgiver det historiske og tidsbetingede bliver konsekvensen, at vi havner i en historieløs ideologi, i principper og vurderinger i stedet for mødet med den inkarnerede og nærværende Gud. Gud har knyttet sit nærvær til historisk givne tegn. Ændrer vi tegnene, kan vi ikke vide, om nærværet er der. Det gælder nadveren, det gælder dåben. Det gælder også kirkens embede. Enten har vi en åbenbaringskristendom eller også har vi en principkristendom. Principkristendommen er begrænset til denne verden, den er dennesidig og dermed relativ. Når man ophører det dennesidige og relative til at være noget absolut, bliver det ikke den sande Gud, men afguder, man følger. Dennesidige principper kan aldrig blive andet end relative.

To kulturer

Har vi en åbenbaringskristendom, er det de historisk givne tegn, som gælder. Fog skriver: "Skellet markerer i virkeligheden to kulturer. Der bliver tale om en kulturkamp. Vi vil en alternativ kultur, hvor der gøres alvor af, at det er sandt, at der findes en Gud, som vi skal stå til ansvar for". Kristenlivets store opgave er altså ikke at følge verden og tiden, men at forvandle den. "Det er verden, som skal ændres", skriver Olav Fog. Men er dette ikke helt urealistisk? Hvordan kan en lille flok af marginaliserede præster og lægfolk forvandle en verdensomspændende kompakt kultur? Hvis man havde spurgt Borge Barsoe, ville han formodentlig have svaret, at det er netop det, som sker i messen, at jordisk, tidsbunden materie bliver til Herren selv. Det var derfor, det var så vigtigt for ham, at "Messen går sin gang". Olav Fog kunne have tilføjet, at modkulturen virkeliggøres i den enkeltes og menighedens forvandling for Guds åsyn. Olav Fog siger: "At være kristen betyder nemlig at blive taget i tjeneste. Vi skal nu

erobre verden tilbage til Gud, og det gør vi ved at skabe en kultur, en modkultur til den herskende kultur. Modkultur betyder ikke, at vi er imod kulturen, men at vi skaber en kultur, som er åben for Gud . . ." Dette er et vigtigt træk i højkirkeligheden. Den er kulturåben. Den modkultur, som den efterstræber, er en kultur, hvor Gud er forudsat, om end ikke altid nævnt, en kultur, hvor verden i undren gives tilbage til Gud. En sådan kultur er ikke altid forkyndende, men den er derimod altid afslørende. Den afslører verden i dens falskhed. I den forstand bliver der meget i moderne kultur, som kan indføjes i modkulturen.

Det, som i dag kaldes grundtvigianisme i Danmark, har på mange måder fjernet sig fra lærefaderens grundholdning. Men netop på det punkt kan højkirkeligheden knytte til ved Grundtvig. Hans opdagelse af trosbekendelsen i liturgien som den grundlæggende struktur i kristenlivet, er også højkirkelighedens indsigt. Det indebærer, at individualismen og subjektivismen overvindes af det objektive faste: Guds åbenbarelse. Alt andet er bedrageri: "Hvis kirken ikke vover at være sig selv, identisk med sig selv, i sin anderledes måde at være på, ja i modsætning til tidens verden, har den ikke bare ophørt med at være kirke, den har også svigtet tidens mennesker og ladt dem i stikken. Derfor skal kirkens gudstjenester ikke være "moderne", men netop guddommeligt fremmede for det såkaldt moderne menneske. Det er den guddommelige verden, som drager."

Til syvende og sidst handler alt om Gud og verden. Om der skal være nogen mening i at tale om Gud, må det være en transcendent Gud, en som er hinsides verden, tiden og rummet, en Gud, som er større end vore tanker er i stand til at fatte. Ellers er det en afgud. At være tro mod åbenbaringen af denne Gud indebærer ikke at begrænse Gud til denne verdens rammer, men at flytte verden over på Guds side. Verden er Guds, den transcendent Guds verden. Olav Fog skriver: "Se, det er højkirkelighed! Det er det, vi skal gøre som et vidnesbyrd over for verden, det er det, vi skal kæmpe og slå for, det er det, vi skal tænke igennem om og om igen. Altså er højkirkelighed ikke bare en bevægelse i kirken, men den er selve kirken i bevægelse".

Dryp

Det ny professorvælde

For en tid siden var der i fjernsynet en såkaldt "tema-aften", som startede med at fortælle om "68'er-oprøret". Det blev her som så ofte for også kaldt for et "studenteroprør", et oprør mod professorvælden.

Både dengang og i dag er talen om "professorvældet" mig fuldstændig ubegribelig. I min studietid på Københavns Universitet i 1930'erne kendte vi overhovedet intet til det. Da var det virkelig et frit studium! Vi kunne selv bestemme, hvilke fortolkninger, vi ville læse, og hvilken dogmatik vi ville gå op i til eksamen. Der var ingen modepligt, så vi kunne selv bestemme, hvilke forelæsninger vi ville gå til hos vore 10 "magtesløse" professorer. Den senere biskop Noack læste det meste af sin teologi samtidig med, at han passede sit husmandsstedovre i Jylland! Så frit var studiet altså dengang!

Men efterhånden var der dog sket noget nyt, for universitetet var på vej til at ligne en fortsættelse af gymnasiet, ja måske en slags "sort skole" med en lang række prøver og eksaminer. Tidligere skulle en klassisk-sproglig student kun bestå en prøve i hebraisk og i filosofikum og kunne derefter "studere frit" til den afsluttende eksamen 5-6 år senere. Til det gådefulde hører også, at gennemførelsesprocenten dengang måske var op imod 90 – mod i dag godt 40 – trods et meget større pensum dengang.

På den baggrund læser man med dyb undren om de nye foreslåede læseplaner især på Aarhus Universitet, og man må spørge, hvor det "frie universitetsstudium" bliver af. Når man tænker på den grove, overlegne, foragtende sprogbrug hos visse af stedets lærere, dukker udtrykket "professorvælde" op som et helt aktuelt fænomen. Ja, det lidt ringeagtende ord "seminarium" kan såmænd også strejfe én.

Poul Ulsdal

Folkekirken

Krisen i Indre Mission

Af Poul Ulsdal

Kristeligt Dagblad behandlede i artikler den 1. og 2. februar den krise, som mange missionsfolk i dag befinder sig i. Det skyldes især, at seks biskopper har udarbejdet og tilsendt deres præster, hvad der rent ud bør kaldes et ritual for "ægtevielse" af homoseksuelle, der lever i et såkaldt "registreret partnerskab". Men det kan synes ubegribeligt, at denne "uro" eller direkte "krise" først er kommet nu og ikke allerede i 1998, da et enigt bispekollegium indførte næsten det samme!

En af grundene dertil skyldes sikkert frygt. Man frygtede en kirkekamp og lod derfor stå til indtil nu med en officiel udtalelse i Indre Missions Tidende nr. 6. Men under denne toven skete der ting, der svækker alvoren i udtalelsen.

En fra alle sider anerkendt IM-præst, der en tid har været lærer på Menighedsfakultetet, var for få år siden meget aktiv for at blive biskop i den folkekirke, som nu volder missionsfolk – eller måske snarere andre IM-præster – så megen bekymring! Man havde tilsyneladende heller ikke mindst bekymringer, når IM-præster blev provster og dermed nære medarbejdere med biskopper, som man nu mener klart går imod Bibelens ord! Disse provster anerkendes stadig som talere i missionshusene og skriver opbyggelige artikler i Indre Missions Tidende, for de hører jo til blandt "troende præster" . . . !

Modsat så mange andre foruroligede det mig ikke særligt, da det rygtedes, at der nu var kommet medlemmer ind i Indre Missions hovedbestyrelse, der – imod bevægelsens officielle holdning – ikke havde noget imod ordination af kvinder til præsteembedet. Det kunne måske være af visse såkaldt "pragmatiske grunde", og der var vel kun tale om en "privat mening". Men så skete det for nogle år siden, at en mig personlig helt ukendt præst i denne bestyrelse søgte provstestilling. Biskoppen gav ham den sikkert med allerstørste fornøjelse – ikke på grund af ansøgerens særlige kvalifikationer, men fordi han på denne måde helt gratis kunne demonstrere sit "frisind", og han vidste i hvert fald, at hermed var Indre Missions ledelse bragt i en alvorlig fælde.

Da jeg altid i min tjeneste som præst havde stået i et godt forhold til Indre Mission, bekymrede det mig så meget, at jeg skrev et brev med en grundig argumentation og sendte det til nogle præster og andre, der havde ansvar i denne bevægelse. Her pegede jeg på, at en af en provsts vigtigste pligter var ved præsteindsættelser at anbefale for menigheden den af biskoppen "kaldede" præst. I denne forbindelse skulle han nu også direkte anbefale kvindelige præster. Dette spørgsmål var nu ikke længere blot en "mening".

Han måtte også anbefale gengifte præster, selv om Indre Mission hidtil havde ment, at ifølge Bibelen måtte man sige nej til vielse af fraskilte! Provsten kunne nu heller ikke slippe for at skulle anbefale præster, der havde fulgt tidens – og "verdens" skik – at flytte ind i præstegården blot med en kærestel! – Og han ville være næsten 100% sikker på nu at skulle anbefale præster, hvis tro og teologi var helt anderledes, måske modsat det, han også i sit nye job stadig prædikede i missionshus og i Indre Missions Tidende.

Og så det helt aktuelle: Næsten statistisk set må det være sket, at en sådan provst også har anbefalet en "bekendende" homoseksuel præst for en menighed! – Noget af det nævnte måtte han som provst gore over for missionsfolk, der måske havde tigget Gud om at blive fri for denne præst! Ja, nogle af dem måtte sammen med provsten "fejre" begivenheden ved menighedsrådets velkomstmiddag . . .

Hvorfra ved jeg, at disse ting hører med til at være provst i dag? Ja, for alle medier ville straks falde over ham, hvis han i indsættelsestalen – eller i bordtalen ved festen havde vovet blot at antyde noget negativt om den nye præst – og dette er ikke sket! Alt dette vidste denne IM-præst, for han søgte denne i "verdens" øjne forfremmelse. Et ridderkors er han også sikker på at få engang!

På denne henvendelse fik jeg faktisk intet positivt svar – disse fænomener ville man slet ikke se i øjnene, for – som nævnt – det var jo ”troende” præster. Et medlem af hovedbestyrelsen mente ligefrem, at IM-præster da skulle kunne få forfremmelse!

Det her omtalte fænomen kan minde om et historisk faktum i den så ofte beskrevne kirkekamp under nazismen i Tyskland, at da var der også pietistiske kredse, der var meget lidt aktive. I visse ”fromme” cirkler kunne man jo stadig samles i fred om troende forkyndere og ”om Guds ord alene”. - Det er dog forjættende, at man i hovedbestyrelsens udtalelse vover at bruge netop ordet ”kirkekamp” Det er vi nogle, der har gjort i mange år, for det er at se virkelig realistisk på situationen.

Bekendtgørelser

Kirkelig Familielejr 9. – 16. juli

På **Sundeved-Centret**, Stenderup Kirkebakke 4, Nybol, 6400 Sønderborg
Tlf. 7446 8386.

Der afholdes messer d. 9., 10., 11., 13. og 16. juli.

Dagligt laudes, vesper og completorium.

Mandag: bibeltime over Johs. 1 ved Povl Dahl

Tirsdag: bibeltime over Johs. 2 ved René Yde

Onsdag: Nete Ertner Rasmussen fortæller fra Dansk Europamission og verdensmissionskonferencen i Thailand.

Torsdag: udflugt til Frederiksstad (Sydslesvig)

Fredag: Anders Kingo: Bliver enhver salig i sin tro?. Bibeltime over Johs. 3.

Frit samvær, badning, udflugter, lejrball etc.

Priser: afhængig af lejrdeeltagelse omkring 600 kr. for hele lejren pr. person.

Der spises i fællesskab. Pris for fuld kost ca 250 kr pr. person, mindre børn 100 kr.

Kirketjenesterne ledes af Peter Østerby-Jørgensen

Lejren ledes af familien Østerby-Jørgensen, Galtrup, 7950 Erslev Mors, tlf. 9774 1076, i samvirke med familien Sloth fra Bjerreby (Tåsinge).

Tilmelding til Østerby-Jørgensen senest 20.juni.

Re-formatio's Forlag

Nyheder

- ☐ **Hans Nielsen:** Ideologi eller kultur. Opgør med den børnefjendske skole. 2005. ISBN 87-89173-23-6. 190 sider. Kr. 180,-. Se introduktion i sidste nr. af Re-formatio
- ☐ **Poul Ulsdal:** Sigrid Undset. En introduktion. 2004. ISBN 87-89173-22-8. 42 sider. Kr. 60,-. Se anmeldelse i dette nr. 24

- ☐ **Monica Papazu:** Det hvileløse hjerte. Essays. 2004. ISBN 87-89173-17-1. 296 sider. Kr. 285,-.
- ☐ **Morten Møbjerg m.fl.:** De skønne Herrens gudstjenester. Borge Barsoe, sognepræst i Vurring-Essenbæk 1938-79. 2002. ISBN 87-89173-19-8. 170 sider. Kr. 150,-.
- ☐ **Olav Fog:** ... og blev menneske. Formandstaler 1980-2000. 2001. ISBN 87-89173-14-7. 196 sider. Kr. 150,-.
- ☐ **Kim Thinggaard:** Gudstjenestens liturgi – dens udvikling og mening. 1998. ISBN 87-89173-13-9. 224 sider. Kr. 150,-.
- ☐ **Kim Thinggaard:** Særlige dage i kirken. Helligdage, højtidsdage, minde-dage. 1998. ISBN 87-89173-12-0. 54 sider. Kr. 40,-.
- ☐ **Povl Dahl:** Præsteembedet og ordinationen dertil. 2000. ISBN 87-89173-16-3. 24. Sider. Kr. 30,-.
- ☐ **Jais Tinglund:** Ægteskabets hellighed. 2000. ISBN 87-89173-15-5. 28 sider. Kr. 30,-.
- ☐ **Urban Schrøder:** Jesu offer – vort offer. Efterladte prædikener fra Varnæs kirke. 1997. ISBN 87-898173-11.2. 36 sider. Kr. 30,-.

Christian Braw

Forlaget vil gerne fremskaffe og sælge nogle af Chr. Braws bøger:

- ☐ **Christian Braw:** Vid tidens hjärta. Roman SEK. 199,- .
Se Helge Haystrups anmeldelse i Re-formatio nr.1/2003
 - ☐ **Christian Braw:** Den stora förvandlingen. Roman SEK. 189,-
 - ☐ **Christian Braw:** Släktresan. Roman SEK. 199,-
- Alle 3 udgivet på Häggglunds förlag, S -360 72 Klavrestrom

Bestillinger på ovennævnte bøger kan ske til:

Re-formatio's Forlag, Johs. P. Sørensens Vej 30, Tebstrup,
8660 Skanderborg. Tlf. 8653 8008. Mail: olavfog@tele2adsl.dk

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand

Pastor Steen Sunesen, Kalmargade 41 st. tv., 8200 Århus N, tlf. 86108348. E-post: steen.sunesen.@stofanet.dk

Øvrige bestyrelsesmedlemmer

Pastor em. Knud Christensen, Reventlowsgade 28, 4. th., 1671 København V, tlf. 3322 7107
Cand. theol. René Møller Yde, Dr. Holsts Vej 46, st. 235, 8230 Åbyhøj, tlf. 8625 9046
Konsulent Chr. Ankerstjerne Rønneberg, Sdr. Fasanvej 20, 2000 Frederiksberg, tlf. 3645 8404
Stud. theol. Poul Steenberg, Blegdamsvej 74A, 4. tv., 21 00 Kbh Ø, tlf. 3 5 3 5 3 0 1 6
Pastor em. Olav Fog, se nedenfor.

Bankforbindelse

BG-BANK, Giro 208-8142. Gaver modtages med tak.

Redaktør af Re-formatio

Pastor emer.Olav Fog, J. P. Sørensens Vej 30, 8660 Skanderborg, tlf. 8653 8008

Redaktionsudvalg

Pastor em. Pouls Ulstdal, Kirkegade 88, 6700 Esbjerg, tlf. 751 3 8105
Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup præstegård, 7950 Erslev, tlf. 9774 1 076

Abonnement & medlemskab

Reformatio koster 150,- årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt. Medlemskab af FKF incl. åbn. 250,- årligt. Adresseændringer til formanden.

RE-FORMATIO's Forlag

Pastor emer.Olav Fog, J. P. Sørensens Vej 30, 8660 Skanderborg, tlf. 8653 8008. E-post: Olavfog@tele2adsl.dk

RE-FORMATIO

Årgang 47

Juni 2005 nr. 2

Redaktionelt: Der er andre biskopper.....	30
Prædiken: René Yde: Guds familie.....	34
Liturgi: Terje Tønnesen: Kristus blant dere	38
Kirken i verden: Biskop Nikolaus: Rundbrev	41
Dryp: Ud med Grosbøll (red).....	43
Kirken i verden: Pave Benedikt XVI: Relativismens tyranni.....	43
Kirken i verden: Pave Benedikt XVI's "Regeringserklæring"	44
Bekendtgørelse: Tebstrup-konventet.....	46
FKF: Chr. Braw: ... og blev menneske. Højkirkeligheden i Danmark II.....	47
Dryp: Det ny professorvælde (Poul Ulstdal).....	51
Folkekirken: Poul Ulstdal: Krisen i Indre Mission.....	52
Bekendtgørelse: Kirkelig Familielejr.....	54
Re-formatio's Forlag.....	55